

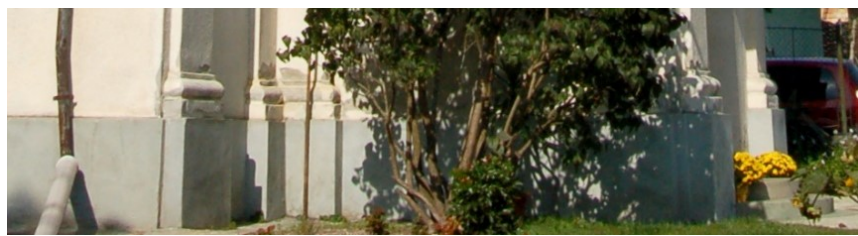

CSŐSZ

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TERVEZET

2017.

Tisztelt Polgárok!

Tisztelettel:

Földesi Gábor
polgármester

CSŐSZ

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1

BEVEZETÉS

---

3. oldal

2

CSŐSZ BEMUTATÁSA

---

5. oldal

3

ÖRÖKSÉGÜNK

---

11. oldal

4

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

---

15. oldal

5

AJÁNLÁSOK

---

23. oldal

6

JÓ PÉLDÁK

---

31. oldal

7

JÓ PÉLDÁK – SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

---

33. oldal

BEVEZETÉS

A település arculatának alakulása minden lakójának ügye, hiszen az arculatot az egyenként megépített épületek összképe, együttese határozza meg. Ezért a házépítés nem csupán az építető magánügye, hanem a település lakóival való közösség felvállalása is attól a pillanattól kezdve, hogy az építés helyszínét kiválasztotta. Ha egy utcában a meglévő egységes hangulatú házak közé bekerülnek elütőköző tömegű, arányú, színű házak, akkor az utca világa zavaros lesz, mint egy olyan zenekar, amelyikben néhány hamis hangszer más darabot játszik mint a többi. Ezzel szemben, ha a településrész sajátos jellegét felismerő, azt közösen felépítő házak állnak együtt, az olyan, mint amikor az összehangolt hangszerek egy zenemű különböző dallamait szólaltatják meg egygé olvadva. A község vezetése hozhat bármilyen szigorú szabályokat az építkezésekre vonatkozóan, az kevés lesz az összhang megteremtéshez, mert az az egyes építkezők arculati döntésein múlik. A közösen kialakított arculat végeredményben minden egyes építkezőnek feladata és élménye is!

Csősz sajátos arculatának alakításához kíván segítséget nyújtani ez a kézikönyv a településen építkezők, a tervezők és a község vezetői számára is. Ismerteti, bemutatja a település megkülönböztethető karakterű területeit és karakterüknek meghatározó összetevőit, sajátos tulajdonságait és építészeti értékeit. Ha a falu lakói nem ismerik ezeket, akkor idegen építési szokások bűvöletébe kerülnek, és az egyedinek gondolt szokatlan épületekkel szétfeszítik a település sajátos szövetét. Azonban, ha Csősz lakói felismerik és megszeretik lakóhelyük karakterét, értékeit, akkor tudatosabban tudják felvállani az összhangba való illeszkedést.

Az arculati kézikönyv jó példákon keresztül mutatja be a már kialakult karakterhez illő megoldásokat, másrészt kevésbé jellegzetes településrészekben a kívánatos arculathoz irányt mutató megoldásokat.

Csősz BEMUTATÁSA

FÖLDTAN, ELHELYEZKEDÉS

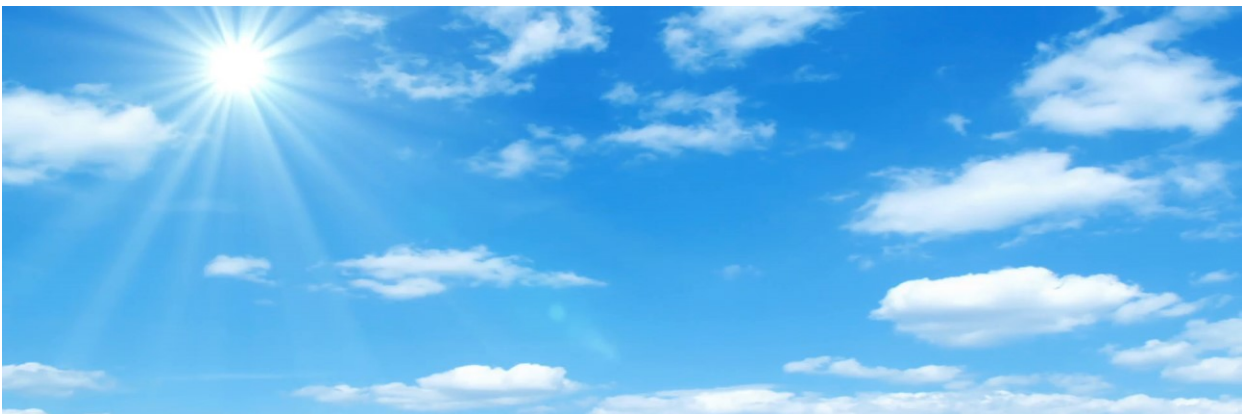
Székesfehérvártól délre mintegy 30 km-re fekvő, több utcás, szalagtelkes település a Nyugat-Mezőföld keleti részén, Tác és Soponya között. A község központi belterülete a Sárvízvölgy jobb partján fekszik, 133 méter tengerszint feletti magasságban. Területe gyengén tagolt, a Sárvíz-völgy közel 2 km széles árkos süllyedésére terjed ki. A völgynek ez a mély fekvésű nyugati szegélye mintegy 100000 évvel ezelőtt alakult ki. A finom szemcséjű, iszapos, homokos üledékekkel borított vizenyős völgyfal alatt 1-3 méter mélységben az Őssárvíz lesüllyedt kavicsos hordalékkúpja rejtőzik. Széles árterén a múlt század végéig még sűrű nádasokkal, lápokkal és mocsarakkal tarkított „vízország” volt.

Ármentesített területének nagyobb része ma rossz lefolyású holtmedrekkel és szigetmaradványokkal behintett alacsony ártér. Átlagos tengerszint feletti magassága 102 méter. Gyengén tagolt felszíne keleti irányban lejtősödik, és lépcsőzetesen hanyatlik le a Sárvíz lösszel megemelt árterére. Felszínét átlagosan 10-15 méter vastag, homokos lösztakaró borítja. A község a szomszédos Sárvíz-menti településekhez hasonlóan napfényben gazdag, meleg terület. Tele viszonylag enyhe, a januári középhőmérséklet $-1,5$ -től $-1,6$ °C között váltakozik. Évi középhőmérséklete $10,5$ °C. Terjedelmes ártere révén vízzel való ellátottsága nagyon jó, fő vízfolyása a Sárvíz (Malom- és Nádor-csatorna), melynek évi átlagos vízz szállítása igen jelentős. A felszíni vízfolyások mellett számottevő az állóvíz is. Az élő tavakon kívül még több olyan kiszáradt holt meder van, amelyet a század elején még víz töltött ki.

Összefüggő talajvíztükör jellemzi, melynek átlagos mélysége 1-2 méter a felszín alatt. A községhatárt a domborzati és vízföldrajzi adottságoktól függően változatos talajtípusok borítják. A löszös területeket termékeny mezőgazdasági talajok fedik, a Sárvíz árterületeit pedig túlnyomóan hídromorf talajok uralják. A felszíni vízfolyások mellett számottevő az állóvíz is. Az élő tavakon kívül még több olyan kiszáradt holt meder van, amelyet a század elején még víz töltött ki. Összefüggő talajvíztükör jellemzi, melynek átlagos mélysége 1-2 méter a felszín alatt. A községhatárt a domborzati és vízföldrajzi adottságoktól függően változatos talajtípusok borítják. A löszös területeket termékeny mezőgazdasági talajok fedik, a Sárvíz árterületeit pedig túlnyomóan hídromorf talajok uralják.

A TÖRTÉNETI MÚLT

Nevét Cheyuz (1559), Chös (1647), a XVII. század vége óta állandóan Csősz alakban írták, de nyilvánvalóan mindig Csősznek ejtették ki. Pesty helynévgyűjtése szerint olykor Csőszinek mondták. Neve a személynévként is előforduló magyar csősz főnévből keletkezett. Az Árpád-korban a csősznek királyi kikiáltó volt a jelentése. A királyi kikiáltók ispánja előkelő udvari méltóság volt. A magyar nyelvben a csősz főnév a felügyelő, rendőri szolga értelemmel bír.

A múlt században azonban a helyiség lakosai azt a mondát tudták, hogy 1600 körül, Márkus Péter Gömör megyéből Csőszre költözött. Másik helybeli monda szerint a közeli Nagylángpusztán egy csősz jól viselte magát, ezért az uraságtól ajándékba kapta Csősz pusztát, és azért nevezik a falut Csősznek. Nem lehetetlen, hogy ezek a magyarázatok inkább a helység tudóskodó jegyző-tanítójának elképzelései, s valószínűbb, ez a népi mondaalakulás érdekes jelensége, mely a későbbiekben már nem értett helységnév magyarázatára egész más történetet talál ki. A szomszédos helységek Csősztől északra Tác, a nagylángi Zichy családé volt, keletre Szentivány puszta, mely Zichy

Domokosé volt, délre Soponya község, nyugatra pedig Cséri puszta. A legfontosabb dűlőnevek: Alsó- és Felső dűlő, Sárréti-dűlő, mely a Sárrétre támaszkodik, Nagy- Aszó, és Kis-Aszó. Ezek kb. félóránnyira nyúlnak hegyláncoktól környezve. A völgyben régebben nád termett, egy részén víz eredt, a lapályon és a községben folyt végig. Esős időben és hóolvadáskor még a múlt század közepén is folyt. E mélyedésben fekszik a Bagjahalom, melyet állítólag Boglya formája miatt neveztek így, a múlt században nádas vette körül. A Kerék-völgy vízállása az 1840-es években még olyan magas volt, hogy lovakkal úsztattak ott. 1860-ban már száraz, gyümölcsfákkal beültetett. Utcáit a múlt század közepén Alsó, Középső és Felső, valamint Templom utcának nevezték.

A középkori eredetű magyar falu a Sárvíz-völgyi megtelepedése (Kr.u. XI-XII. század) után még a XIII-XIV. században is magyar maradt. A magyar honfoglalás előtti római kori Kr.u. IV. századból való településre van biztos adat. Téglasírokat találtak, és egy római utat, amely a Gorsiumból (Tác) nyugat felé a Sárvízen (Nádor csatorna) átkelve a jobb parton halad dél felé, Sophiane irányában. Az út már a Kr.u. II. században használatban lehetett, amelyre a déli szomszédságban Kálozon előkerült leletek utalnak.

Első írott említése 1193-ból származik, ekkor lett a fehérvári kereszties lovagrendé. Az 1276. évi királyi adomány „terra ducalis” nevezi, azaz hercegi földnek, amely a Csősz falubeli királyi tárnokok és azok jobbágyainak földje.

Úgy tűnik a birtokbaiktatási oklevélből, hogy az adományozáskor Csősz falu már állt, és a mellette lévő nem lakott földet adományozta el a király. Az adományozott földterület egy része már megművelt szántó, más része kaszáló rét, nagyobb része pedig nádas, pocsolyás terület. Az adománylevélben leírt határok is egy nagy szigeten kezdődtek, mely körül Mugsár (talán Nagysár) nevű mocsár volt, ez választotta el a bögödi nemesek birtokától és a Mikóföldre birtoktól, majd egy másik tóhoz, vagy inkább mocsárhoz vezetett, melynek neve Elősár. A török idők első évtizedeiben Csősz Palotához szolgált. 1559-ben több pusztá telek állt a faluban, földjeit senki nem művelte. A század végén végleg elpusztult, mert 1647-ben lakatlan pusztá. 1647-ben a Szabó család nádori adományként megkapta.

Szabó vagy másképpen Vörösnek hívták az adományozottat. 1664-ben kelt végrendelet értelmében a Vörös és a Csiszár famíliáké lett a birtok, akik viszont 1665-ben Márkus Péternek adták el. A birtokbaiktatást végző veszprémi káptalan Márkust jobbágnak titulálta. 1680-ban táci lakosok a bérlők, 1694-ben a Márkus család már nemesként szerepel.

A Vörös család tiltakozott Márkusék csőzsi birtoklása miatt, de perdöntő bizonyítékot a jogos tulajdonra felhozni nem tudott, így a Márkus és örökösei maradtak birtokban. 1694-ben, 1708-ban, 1715-ben a Márkus család leányági örökösei eladták a birtokrészüket, így szereztek Csőzön ingatlant a Salomváriak, a Zichyek. Az 1727-ben utód nélkül meghalt Salomvári János birtokát 1741-ben Mária Terézia a Zichyeknek adta. Ezt azonban megtámadta Salomvári özvegye, aki időközben férjhez ment Kiss Sándorhoz. A falu tehát ebben az időben jórészt a Kiss család birtokában volt.

A kuruc háborúk alatt elnéptelenedett Csőz falut 1770-ig telepítették újra. 1785-ben 508 fő lakta, 1838-ban 882, 1850-ben 919. A lakosok magyarok, legnagyobb részt kisnemesek. 1809-ben 21 nemesi családfő volt, de 1821-ben már 40. A 88 férfi 18 nemesi előnevet viselt, akik között a Nemeskéri Kis volt a legvagyonosabb. Őt nem is lehetett igazából véve közbirtokosnak nevezni, hisz nagybirtoka volt, továbbá Csőz háromnyolcada a Márkus leszármazottaké lett. A kisnemesi lakosságon kívül házatlan zsellérek éltek Csőzön. A helyiség jogállása a feudalizmus utolsó évszázadában pusztá volt, melyet az 1792-ben szervezett nemesi közbirtokosság elöljárósága vezetett. Ez 1813-ban 7 közbirtokosból, 1 nem nemesi rendben élő egyénből állott. Az elöljáróságnak pecsétje volt, amely szabályos nemesi címer volt, és a Márkus család címerének volt a változata, a címer felett Csőz felirattal.

1792- 1837-ig bíró állt a nemesi falu élén, ezután „a csőzsi nemesi família hadnagya”. 1850 után Csőzst polgári községgé szervezték. Idővel birtokosai elszegényedtek, a Kis család kihalt, birtokának egy része Lord Bertalané lett. A XX. században a Puskás, a Sas, a Gida, a Fa, a Balogh családok birtokolták, gazdag paraszti birtokkal Csősz elsősíben 1944. december 8-án került orosz kézre, de 1945. január 20 - március 21 között állandóan a harcok színterében állott, s ezalatt szinte teljesen elpusztult.

ÖRÖKSÉGÜNK

REFORMÁTUS TEMPLOM

A község református temploma 1788-ban épült igen rövid idő alatt, hiszen áprilisban rakták le az alapokat, októberben pedig már felszentelték. A II. világháború nagy pusztítást végzett az épületen. A község lakója, Bakalár László keze munkáját dicsérik a templom berendezésének faragott padjai és a Mózes -szék. A hívők adományából készült az Úr asztala és a szószéken egy emléktábla 1848 emlékére.

A HŐSÖK KERTJE

A Hősök kertjében nevezetes történelmi eseményeknek állítottak emlékeket. 1920-ban közadakozásból, betonból készült az első világháborús emlékmű, tetején egy turulmadárral. 1993 óta áll a II. világháborús kopjafa egy műkőből készült emlékkönyvvel, melyen a háború hősi halottainak neve olvasható. Ugyanabban az évben készült el az 1848-as és az 1956-os kopjafa

MŰVELŐDÉSI HÁZ

A Kéri Kiss család kúriáját és kápolnáját az 1850-es években építették. A kúria ad otthont ma a Móricz Zsigmond Művelődési Háznak, a család egykori Szűz Mária kápolnája pedig a község katolikus temploma. A neoromán stílusú templom berendezése neobarokk. Az épületen egy emléktábla látható annak tiszteletére, hogy dr. Városey Gyula megyés püspök 1903-ban a községbe látogatott. A templom előtt álló kereszt 1854-ből származik.

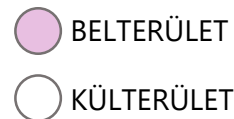
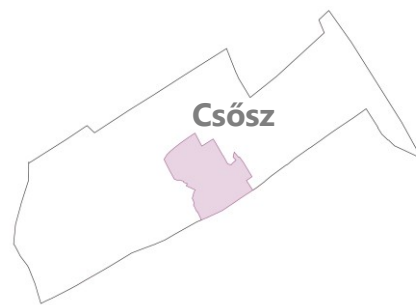

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

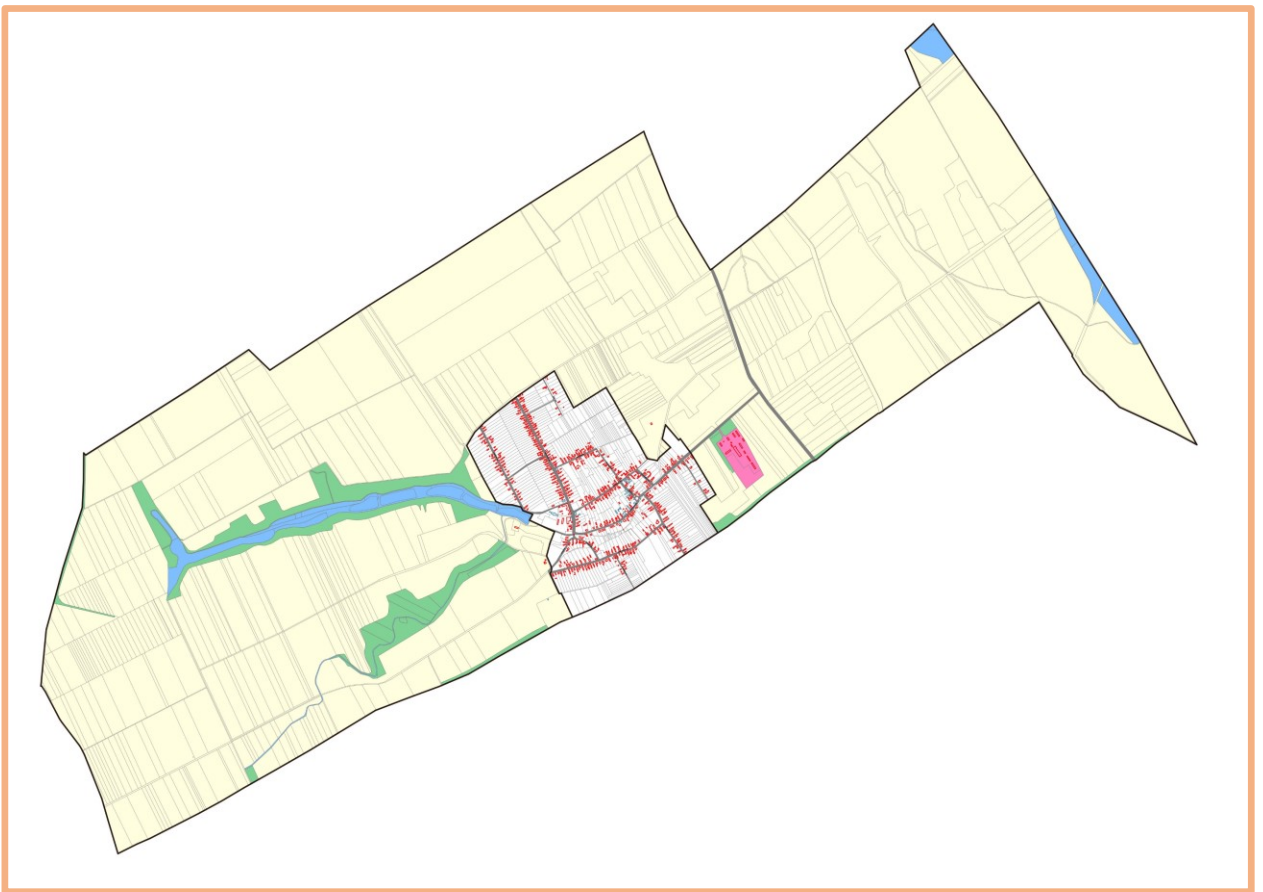
Csősz közigazgatási területén belül a külterületi részekkel körülzártan a belterületi rész található. Ezeken a területrészeken más-más építési szempontok a meghatározóak. Ez fakadhat például a domborzatuk, a funkciójuk vagy a történetiségük eltéréseiből, minek következtében eltérő arculati egységet mutatnak. A következőkben a térképeken ábrázolva először a külterületi, majd a belterületi különböző karakterű részek kerülnek lehatárolásra.

KÜLTERÜLETI KARAKTEREK

A beépített és beépíthető településrészeket a külterület veszi körül, ahol elsősorban a mezőgazdasági művelés, a környező erdőségek és a természetvédelmi tényezők játszanak meghatározó szerepet. A mezőgazdasági területeken jellemzően az adott terület művelési ágához kötődő növénytermesztés és állattartás, illetve az ezekkel kapcsolatos termékek feldolgozását, tárolását szolgáló építmények jelennek meg. Beépíttségére a telephelyszerűen álló elrendezés a jellemző. A táj meghatározó elemei még a fő közlekedési útvonalak és a villamos energia távvezetékei. Nyugati irányból egy mesterségesen kialakított tóláncolat kapcsolódik szervesen a településhez, szép és rendezett vízparti növényzettel, helyenként terebélyes fákkal kísérvé. Ebből fakadóan a vízgazdálkodás, különös tekintettel a horgászatra jelentős szereppel bír. Az erdőterületek beépítésre nem szánt területek, melyeken belül az épített környezetet jellemzően csak az erdő elsődleges -gazdasági, vagy védelmi- rendeltetését szolgáló erdészeti építmények alkotják.

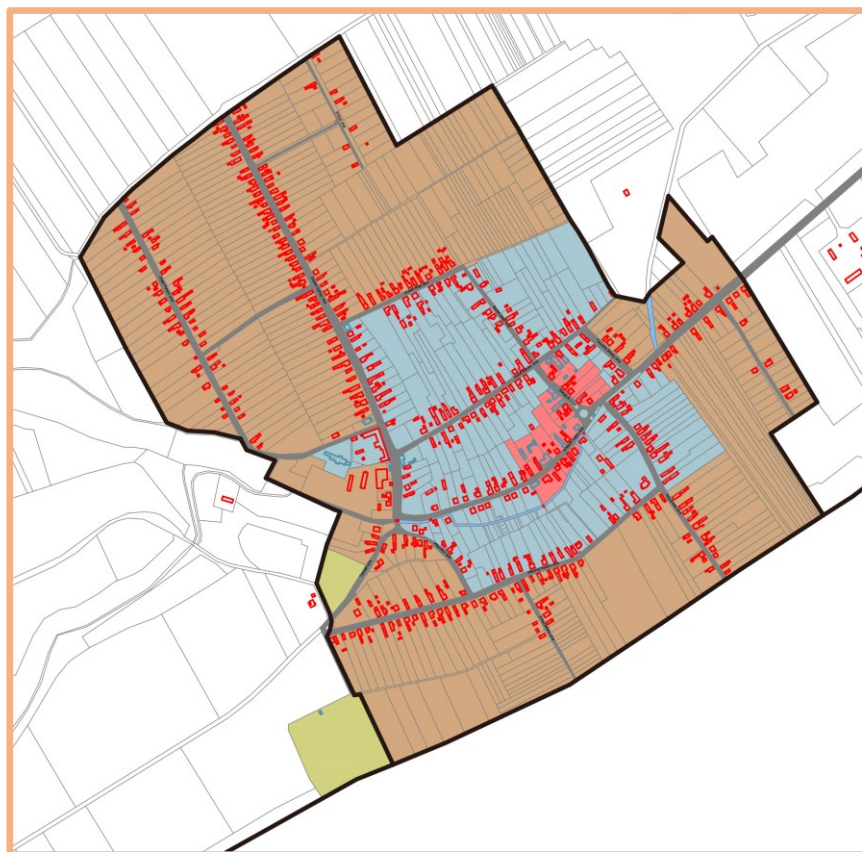

- MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET
- VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLET
- GAZDASÁGI TERÜLET

- ERDŐTERÜLET
- KÖZLEKEDÉSI TERÜLET

BELTERÜLETI KARAKTEREK

Csősz településen - az arculati jellemzők tekintetében - négy eltérő karakterű területre szétbontható. A beépített és a még beépíthető területek zöme lakóterület. A lakóterületeken belül három különböző karakterű terület rajzolódik ki, melyek különböző időszakokban és különböző funkcióval épültek be, s így az adott korszak jegyeit hordozzák magukon. Az Történeti településmag a főút felől érkező bekötőúttal párhuzamos utcák területén alakult ki, mely a késő 19- korai 20. század építészeti örökségét hordozza. A beállt lakóterületek ezen történeti részt szorosan körülölelő tömbök, melyek lakóterületként való hasznosítása tömbönként más-más időben, de jellemzően az 1960-as évektől indult meg, s a rendelkezésre álló építési telkek szinte mindegyike be is épült. Új beépítésű karakter nem határolható le, az új épületek és jelentős felújítások szórványosan jellemzőek. A lakóterületektől jelentőségét tekintve csupán funkcionálisan különíthető el a még formálódó településközpont az igazgatási, szolgáltató és intézményi épületeivel. A belterületi gazdasági terület nem alkot külön karaktert, csupán egy régi majorsági nagyobb ingatlan a Dózsa György út mentén a Petőfi Sándor utca torkolatánál. Műemléki védettségű vagy helyi védelemmel érintett ingatlan nem található a településen.

- 1 TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG
- 2 TELEPÜLÉSKÖZPONT
- 3 FALUSIAS LAKÓTERÜLET
- 4 TEMETŐK TERÜLETE

1 TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

A történeti településmag területén a kialakult telkek, a telkek beépítése, a házak tömegformálása és az építészeti részletek őrzik még az egykori karaktert és a falusi léptéket. Ezen rész településszerkezetének jelentős hatása van települési összképre, mivel az összterület jelentős hányadát teszi ki. A házak jellemzően az utcavonaltól 5 méteren belül állnak, az utcaképet a nyeregtetős épületek oromfalának ritmusa határozza meg, de a „kockaházak” jelentette ritmusváltás is jelen van. Alapvetően a József Attila, Petőfi Sándor, Kossuth Lajos és Rákóczi Ferenc utcák párhuzamos sávjai közti területre terjed ki, központjában a Református templommal. Területileg körülöleli a település központi részét.

2 TELEPÜLÉSKÖZPONT

Területét körülveszi a történeti karakter, ettől való eltérése inkább épületeinek funkciójából adódik. Így vegyesen találhatóak meg a szolgáltatás és intézményi feladatokat ellátó, már újabb vagy jelentős mértékben átalakított épületek. Ezen karakteren belül kell biztosítani a település fejlődéséhez szükséges új beruházásoknak a már kialakult településarculati jellemzőkhöz illeszkedő megvalósíthatóságát. Az Önkormányzat szervezésében a zöldfelületek kialakítása egységes koncepció mentén zajlik, mely méltó és gondozott képet biztosít mind a helyiek mind az idelátogatók számára.

3 FALUSIAS LAKÓTERÜLET

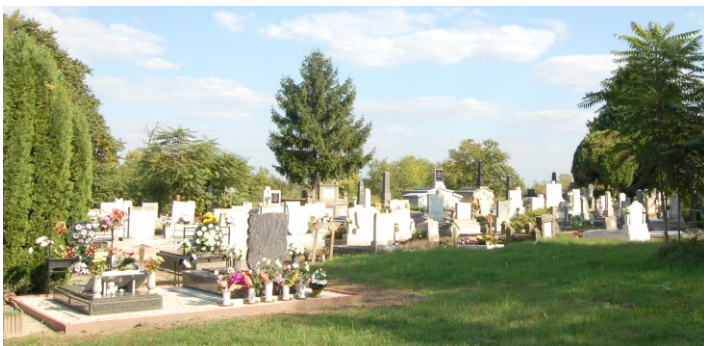
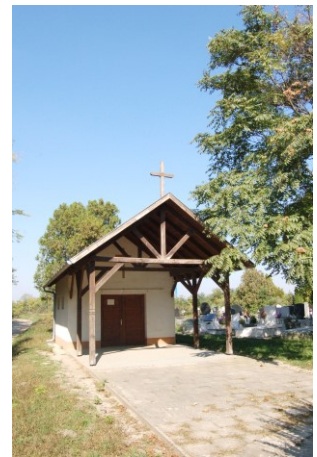
A településrész arculata, növényzettel átszőtt utcaképe jellegzetes mai magyar falusi utcakép. Jellemzően aszfaltozott úthálózata és a járda közötti széles zöldsáv biztosítja az utca kedvező zöld megjelenését. Elsősorban lakóterületi funkciója van, csak elvétve találhatóak kiszolgáló egységek. Egész területe síknak tekinthető, a vízfolyások és a tavakhoz közeli részeken vannak számottevő domborzati magasság különbségek. Az oldalhatáros beépítés jellemzi, a lakóépületek folytatásában gazdasági melléképületekkel. Az előkertés beépítés lehetőséget biztosít zöldfelületek kialakítására, melyre a gondozott, beállt utcakép jellemző. Az új építés ritka, inkább a bővítés és a felújítás dominál.

5 TEMETŐK TERÜLETE

A településen két temető is található. A régebbi a református temető a belterületi határ külső felén fekszik, a lakott területtől kicsit kijebb. Két részre osztható, a régebbi, növényzettel már benőtt régi részre és egy most is használatban lévő újabbra. Ravatalozóépülete egyszerű kis lapostetős épület, fedett beállórésszel bővítve. A katolikus temető nem messze, egy kis domb tetején található, egy lépcsősor vezet fel a kis nyeregtetős temetőkápolnához. Mivel a településnek a XIX. századot megelőzően nem volt katolikus vallású lakossága, így ez a temető kisebb méretű és nincs „ótemető” jellegű része. Mindkét temetőben biztosított az urnás temetkezés lehetősége is.

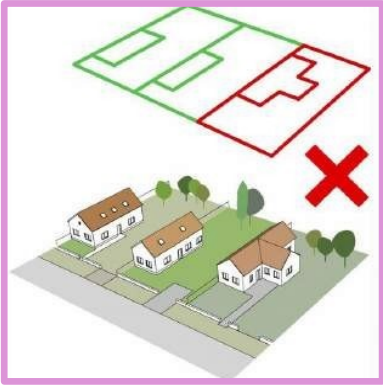
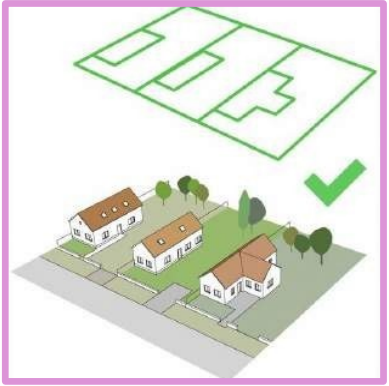
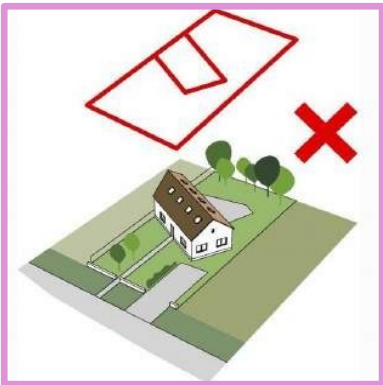
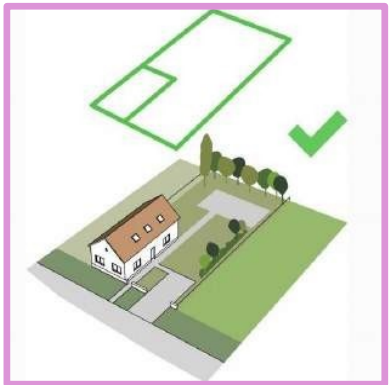
AJÁNLÁSOK

Ebben a fejezetben nem az a cél, hogy a felsorakoztatott ajánlásokkal egyoldalúan leszűkítsük az építészeti lehetőségeket, hanem szeretnénk bemutatni néhány tipikus hibát, melyek elkerülése egyértelmű szándékunk.

- 1 TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG
- 2 TELEPÜLÉSKÖZPONT
- 3 FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A családi házak telepítése jellemzően oldalhatáron álló és a telken belüli elhelyezkedése utcára merőleges rendszerű, míg a kialakult előkert az egyes utcákban 0-5 méter közötti. Ezeken a területeken a nem utcára merőlegesen telepített, vagy az indokolatlanul az utcavonalától hátrahúzott családi házak telepítése nem javasolt.

A település lakó funkciót magába foglaló beépített részein a telepítéssel lehetőleg a mikrokörnyezetben kialakult (oldalhatáron álló, vagy szabadonálló) állapothoz javasolt igazodni.

A lakóépületek jellemzően földszintesek, de az újabb beépítésű területeken jellemző a tetőtér beépítése is. Ezeken a területeken új épület elhelyezésekor nem javasolt a kialakult mikrokörnyezettől jelentősen eltérő épületmagasság alkalmazása.

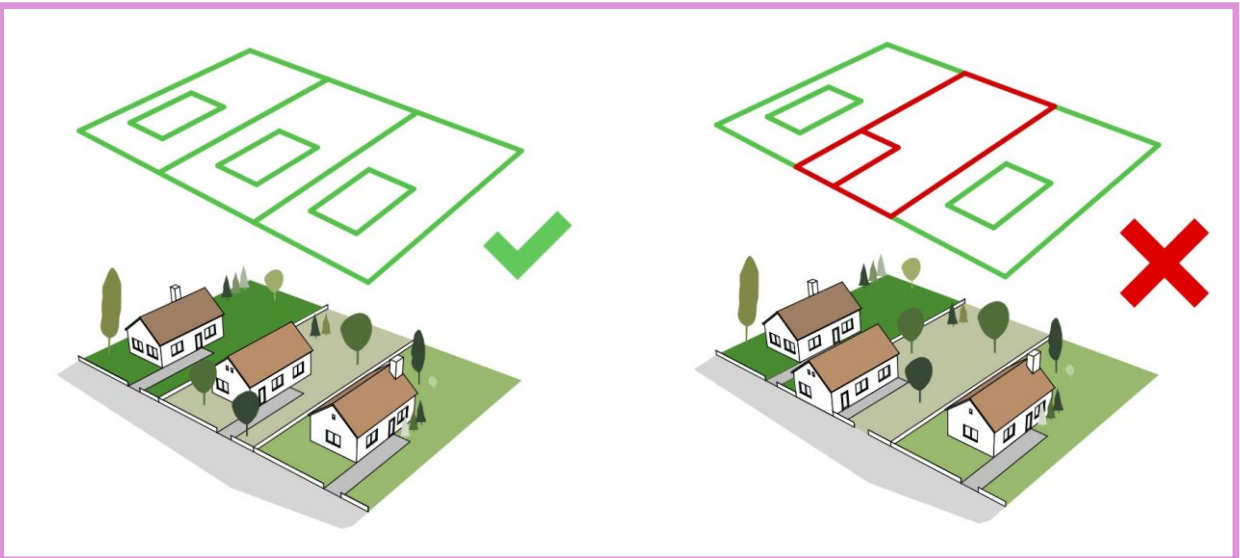
Az anyaghasználat terén tisztában vagyunk azzal, hogy nem lehet települési szinten preferált anyagokat, színeket meghatározni, de talán erre nincs is szükség, hiszen a változatosság is része kell legyen a településképeknek. Ezzel együtt a rikító színek kerülése, a visszafogottabb, paszteles árnyalatok használata, több természetes, vagy természetes hatású anyag (fa, tégl, kő, cserép, nád, stb.) megjelenése garantálhatja a településképhez való ideális illeszkedést. Az illeszkedő színvilág és anyaghasználat meghatározásakor érdemes megvizsgálni az adott ingatlan körüli utcaképet és közvetlen mikrokörnyezetét is.

1 TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

A történeti településmag kialakult beépítési formái, épülettömegei megtartásra javasoltak. De egyben ez nem lehet akadálya, hogy a jelenkor követelményeinek megfelelően ne lehessen az akár százéves épületeket, beépítési formákat megőrizve azokat átalakítani, bővíteni. Ebből fakadóan arra kell törekedni, hogy az alapvető utcaképet, mint értéket nem sértve szükséges megtervezni a felújításokat, bővítéseket vagy az új építéseket.

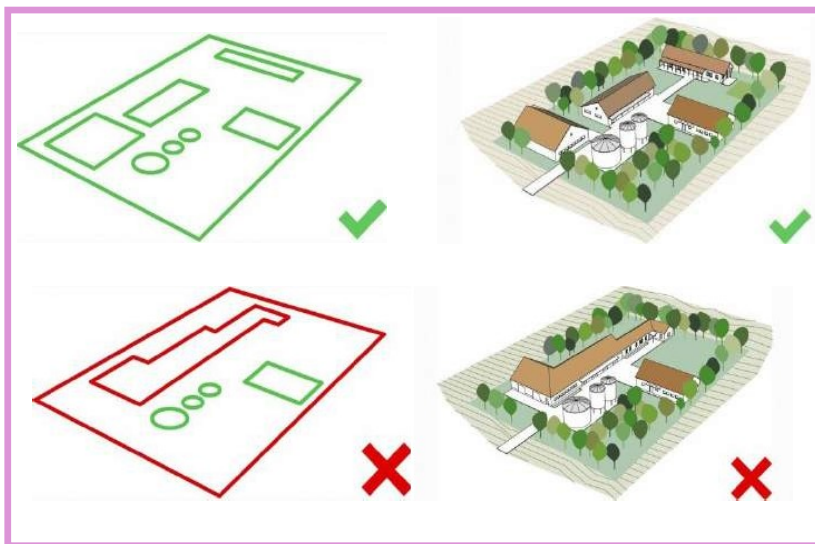
Ennek értelmében az utcáfrontra néző épületrésznek szükséges követnie –ahol az megmaradt– a már kialakult struktúrát. Ez nem jelenti azt, hogy például az oldalkert fele, mégha nem is volt jellemző, ne lehessen bővíteni.

Egyéb, nem lakóépület esetén a tetők hajlásszöge nagyobb intervallumban, 15-45° között választható meg, de ha az adott funkció más követel, ettől is el lehet térni, viszont ez csak végső esetben javasolt.

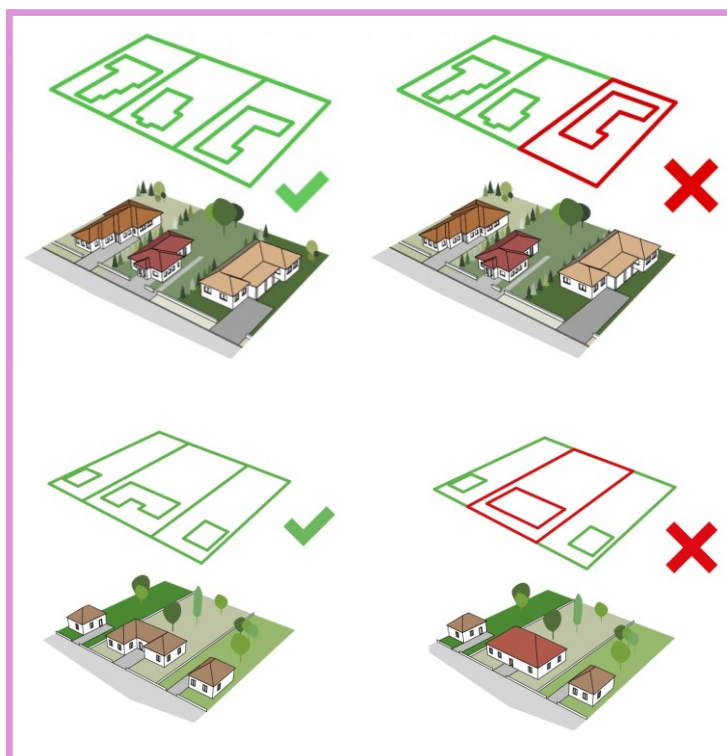
4 GAZDASÁGI TERÜLET

A harmonikus településkép kialakulásának érdekében a gazdasági és különleges területeken is követendő a lakóterületek telepítési sémája, természetesen a szükséges egyéb szempontok figyelembe vétele mellett. Kerülendő a bonyolult alaprajzok és a toldalékos épületek kialakítása.

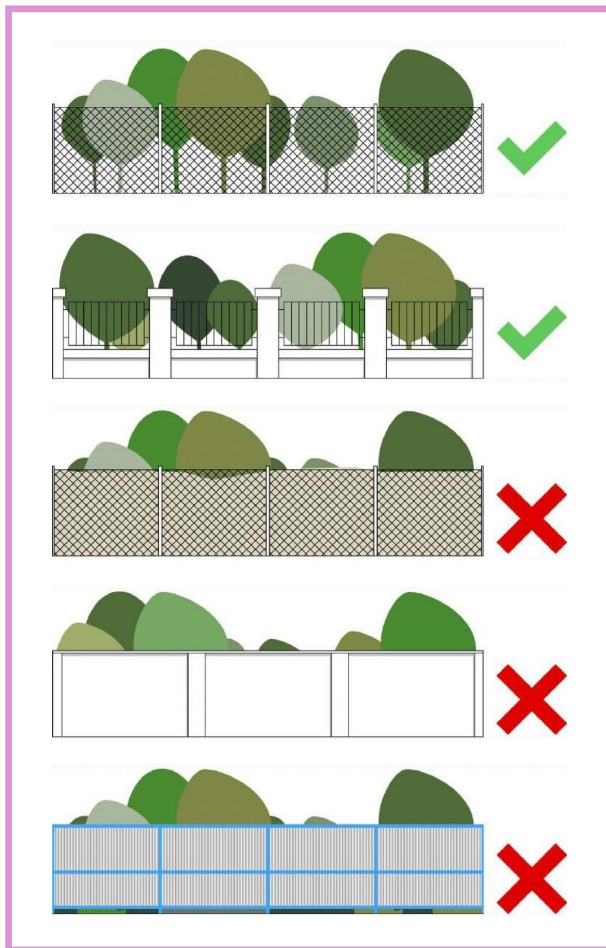
3 FALUSIAS LAKÓTERÜLET

Az újonnan beépülő településrészekben, ahol nincs kialakult utcakép, a szűkebb mikrokörnyezethez szükséges alkalmazkodni. Mivel napjainkban nagyban eltérő lehetőségek és funkcionális igények jellemzik az építtetőket, nem ajánlott az épületekre túlzóan kötött telepítési és tömegformálási kikötéseket tenni. Törekedni kell azonban a túlzó, tömegében, arányaiban a közvetlen környezetét nem figyelembe vevő épületkialakítás elkerülésére.

KERÍTÉSEK

A kerítések esetében Csősz teljes területén, a kedvezőbb utcakép kialakulásának érdekében a teljesen tömör és a túl magas kerítések használata kerülendő. Az áttört kerítések utólagos elzárása (pl.: nádszövettel) szintén nem javasolt. A kerítések anyaghasználatában a természetes anyagok (kő, fa, stb.), illetve az épületnél alkalmazott anyagok használata kívánatos. Természetesen az utcaképben a modem anyagok használata is megférhet a hagyományos anyagok mellett, de célszerű szem előtt tartani az illeszkedést ebben az esetben is. A kapuk kialakításakor kerülendő az egyes bejáratok túl hangsúlyos kialakítása.

Külterületeken és beépítésre nem szánt területeken a növényzet alkalmazása a területhatár kijelölésére is követendő megoldás.

RÉSZLETEK

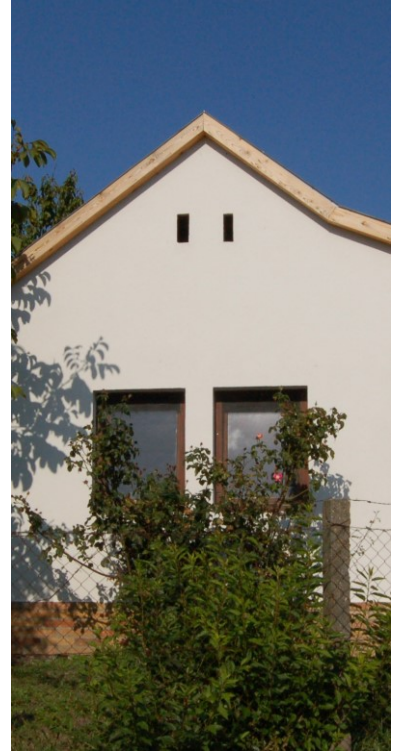

Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagíthatják az épületeket, büszkévé tehetik a tulajdonosokat. Ez egyaránt igaz lehet a lakóépületekre és egyéb gazdasági, vagy más funkciójú épületekre is. Egy-egy burkolat, eresz, tetőcsatlakozás, párkány részlet minőségi kialakítása és anyaghasználata díszítőelemként is működik. Ide tartozhat a már meglévő értékek védelme, például egy ásott kúthoz tartozó felépítmény. Ezzel együtt az öncélú és túlzó díszítőelemek kerülését javasoljuk.

NYÍLÁSZÁRÓK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. Az egyes településrészekben a mikrokörnyezet sajátosságainak megőrzése javasolt. Új ház építésekor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban illeszkedjen környezetébe. Ezzel mi is gazdagíthatjuk az utcaképet, mi több, magunk is hozzájárulhatunk a település egységes arculati identitásának fejlődéséhez.

UTCAFRONTOK

Mindannyiunk közös érdeke, hogy tágabb lakókörnyezetünk is gondozott és rendezett képet mutasson, hisz nem csak maguk az építmények alkotják az utcaképet. Ide tartoznak a gyalogos és gépkocsibehajtók, ezek részét képező átereszek is. Szakszerűen és környezetébe illeszkedően kialakítva az épület szépségét is segíthetik kiemelni.

KERTEK

A rendszerető lakosok gyakran alakítanak ki gondozott, virágos előkertet. A kertek szerepe átalakuló, hagyományos, falusi gazdasági udvarra már a történeti településrészen is egyre kevesebb példát találni. A felszámolt baromfiudvarok helyét fokozatosan felváltja a pihenőkert, a virágokkal díszített, fásított, füves udvar. Jellemző a mezőgazdasági munkához használt melléképületek jelenléte, kialakításuk vegyes képet mutat. Sokszor jól látható helyen vannak a telkeken, így megtervezésükkor a funkció mellett az esztétikumukra is fokozottan ügyelni kell.

A kerti építmények lehetőleg a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek. Igaz ez a pergolák, növényrácsok, gépkocsi beállók, kukatárolók esetében is. A burkolatok esetében könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatok használata javasolt.

JÓ PÉLDÁK

JÓ PÉLDÁK – SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

IMPRESSZUM

CSŐSZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.csosz.hu

8122 Csősz, Bartók Béla út 8.

Telefon: 06 22 587 010

Polgármester: Földesi Gábor

csoszhivatal@datatrans.hu

Főépítész: Kun Tímea

SZERKESZTETTE: Kovács Ádám

FOTÓ: Kovács Ádám

További képek:

szikm.hu, mapire.eu

VMK digitális archívum

A kiadvány készítése során felhasználásra kerültek a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. által biztosított ábrák, sablonok.